

Διάλεξη 6^η

Κυριάκος Κυριαζόπουλος,
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Νομικής ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

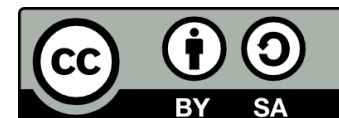

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Τελευταίο τμήμα της έκθεσης του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τη θρησκευτική ελευθερία μετά την επίσκεψή του στην Γεωργία το 2003 (συνέχεια από 5^η διάλεξη)

Σκοποί ενότητας

1. Μελέτη της έκθεσης του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τη θρησκευτική ελευθερία για τη Γεωργία

**Τελευταίο τμήμα της έκθεσης:
συστάσεις του ειδικού εισηγητή προς
τις γεωργιανές αρχές**

Παράγραφος 106

Όσον αφορά τη δίωξη των υπεύθυνων για πράξεις θρησκευτικής βίας καλείται η γεωργιανή κυβέρνηση:

- να λάβει άμεσα μέτρα για τη διερεύνηση όλων των πράξεων βίας ή θρησκευτικής μισαλλοδοξίας που έχουν διαπραχθεί στη Γεωργία
- να στείλει τους υπεύθυνους στο δικαστήριο σε εύλογη περίοδο και
- να τους θέσει υπό κράτηση αν η δικαστική διαταγή διατάσσει φυλάκιση ή προφυλάκιση

Παράγραφος 107

Καλούνται οι γεωργιανές αρχές να κάνουν κάθε τι δυνατό για να διασφαλίσουν ότι τα θύματα των εν λόγω πράξεων βίας ή θρησκευτικής μισαλλοδοξίας είναι ικανά να φέρουν τα παράπονά τους ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων, με τη δέουσα διαδικασία και χωρίς παρεμπόδιση.

Παράγραφος 108

- Ο ειδικός εισηγητής επισείει την προσοχή της κυβέρνησης ειδικά στα προβλήματα που έχουν ανακύψει από διάφορες ακροάσεις δικαστικές στην υπόθεση του [Mkalavishvili](#), υπόθεση που πήγε στο ευρωπαϊκό δικαστήριο ανθρωπίνων δικαιωμάτων (μάρτυρες του Ιεχωβά εναντίον του κράτους της Γεωργίας). Ο Mkalavishvili θεωρήθηκε υπεύθυνος πράξεων βίας ή θρησκευτικής μισαλλοδοξίας εναντίον μαρτύρων του Ιεχωβά.
- Η παράλειψη της διατήρησης της τάξης σ' ένα δικαστήριο έχει άμεσες επιπτώσεις για το σεβασμό των διατάξεων του διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τις ελάχιστες δικαστικές εγγυήσεις. Οι απειλές προς ένα θύμα, μάρτυρα ή δικαστή είναι ένα ζήτημα που πρέπει να γίνει αντικείμενο πραγμάτευσης με τη μέγιστη προσοχή, δεδομένης της έκτασης των επιπτώσεων μεταξύ άλλων για την έκβαση της υπόθεσης.

Παράγραφος 109

Ειδικότερα, μια τέτοια συμπεριφορά, δηλαδή οι απειλές προς του δικαστές, είναι κατάλληλη να αποσταθεροποιήσει την ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος, που αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της δημοκρατίας και ουσιώδη εγγύηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Παράγραφος 110

Οι δικαστικοί κανόνες για τη συμπεριφορά στην ποινική δίκη πρέπει επιμελώς να τηρηθούν, ειδικά στην περίπτωση των ακροάσεων εναντίον του Mkalavishvili. Οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν την πλήρη ασφάλεια των θυμάτων και των εναγόντων για αστική αποζημίωση, έτσι ώστε να είναι ελεύθεροι να παρακολουθούν τις δικαστικές ακροάσεις και να μην αισθάνονται απειλούμενοι. Πρόσθετη προστασία θα πρέπει να παρασχεθεί για όποιον καλείται ως μάρτυρας σε αυτές τις δίκες.

Παράγραφος 111

- Όσον αφορά το καθεστώς και το μέλλον των θρησκευτικών μειονοτήτων, ο ειδικός εισηγητής υπενθυμίζει στις αρχές ότι τελούν υπό τη θετική υποχρέωση, δυνάμει των σχετικών διεθνών κανόνων και ειδικότερα του α.18 του συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, να παρέχουν στις θρησκευτικές μειονότητες ένα ελάχιστο προστασίας, έτσι ώστε να μπορούν να εκδηλώνουν την πίστη τους με πλήρη ελευθερία και σοβαρότητα.
- Τα ενδιαφερόμενα υπουργεία θα έπρεπε να εισάγουν κατάλληλες ρυθμίσεις, για να διασφαλίσουν ότι όλες οι θρησκευτικές μειονότητες είναι διασφαλισμένες ως προς την προστασία τους από τις δυνάμεις του νόμου και της τάξης όταν απαιτείται.

Παράγραφος 112

- Όσον αφορά το ν/σ για την ελευθερία της θρησκείας, ο ειδικός εισηγητής δεν πιστεύει ότι είναι υποχρεωτικό να περάσει ένας τέτοιος νόμος για την πολιτική των γεωργιανών αρχών στο θέμα της ελευθερίας θρησκείας ή πεποίθησης, προκειμένου αυτή η πολιτική να είναι σύμφωνη με το διεθνές δίκαιο.
- Οι υφιστάμενες συνταγματικές διατάξεις και κάποιες τροποποιήσεις στον αστικό κώδικα θα μπορούσαν να καταστήσουν τη Γεωργία περισσότερο συμμορφωμένη με τις διεθνείς της υποχρεώσεις.

Παράγραφος 113

- Ενώ υπάρχουν καταστάσεις που ad hoc εξειδικεύουν τα νομικά καθεστώτα που διέπουν τις θρησκευτικές κοινότητες σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή και τα διάφορα δικαιώματα αυτών, εγγυώμενα με αυτόν τον τρόπο την αρχή της ελευθερίας της θρησκείας, υπάρχουν άλλες καταστάσεις στις οποίες τέτοιοι νόμοι αντί διασφαλίζουν την ελευθερία θρησκείας χρησιμοποιούνται μάλλον για να την περιορίζουν. Έτσι υπονομεύουν τις εγγυήσεις που θεσπίζονται δυνάμει του διεθνούς δικαίου.
- Οι διεθνείς υποχρεώσεις του κράτους, στο θέμα της ελευθερίας θρησκείας ή κοσμοθεωρίας, υπάρχουν ανεξάρτητα από την ύπαρξη ενός ad hoc νόμου

Παράγραφος 114

- Αν η κυβέρνηση αποφασίσει ότι είναι αναγκαίο να περάσει ένα τέτοιο ν/σ, που έχει αξιολογηθεί για τη συμφωνία του με το διεθνές δίκαιο, ο ειδικός εισηγητής τονίζει ότι και το κείμενο που τελικά θα υιοθετηθεί θα πρέπει να είναι σύμφωνο με το διεθνές δίκαιο.
- Συμβουλεύει τις αρχές να διασφαλίσουν ότι οποιεσδήποτε τροποποιήσεις τελικά γίνουν δεκτές πρέπει να είναι σε πλήρη συμφωνία με τα διεθνή πρότυπα για την ελευθερία θρησκείας ή κοσμοθεωρίας.

Παράγραφος 115

Παρά τις διαφορές στους αριθμούς των μελών των θρησκειών που είναι παρούσες στη Γεωργία, ένα ουσιώδες χαρακτηριστικό του νόμου για τις θρησκείες θα έπρεπε να είναι ότι οι διάφορες θρησκείες είναι ίσες δυνάμει του Γεωργιανού δικαίου.

Παράγραφος 116

- Υπάρχουν τρεις πιθανές καταστάσεις στις σχέσεις εκκλησίας κράτους:
 1. Το κράτος να είναι υποταγμένο στην εκκλησία
 2. Η εκκλησία να είναι υποταγμένη στο κράτος
 3. Μια ενδιάμεση κατάσταση μεταξύ 1 και 2
- Η κατάσταση στη Γεωργία είναι αφορμή για κάποιες αντικρουόμενες εννοήσεις. Μερικές φορές φαίνεται ότι το κράτος χειρίζεται την ορθόδοξη εκκλησία και μερικές φορές ότι το κράτος είναι υποταγμένο στην ορθόδοξη εκκλησία.
- Η πολιτική χρήση της θρησκείας ως εργαλείου είναι τόσο μη ενδεικνυόμενη και ακατάλληλη, όσο και η θρησκευτική χρήση της πολιτικής. Στην περίπτωση της Γεωργίας η συνταγματική συμφωνία δεν έχει βοηθήσει.

Παράγραφος 117

Ο ειδικός εισηγητής συνιστά φροντίδα από μέρους των αρχών για να διασφαλίσουν ότι η πρακτική εφαρμογή της συνταγματικής συμφωνίας και των άλλων σχέσεων μεταξύ των δύο θεσμών δεν δίνει αφορμή για σύγχυση μεταξύ των εξουσιών του κράτους και της εκκλησίας, που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τα δικαιώματα των θρησκευτικών μειονοτήτων της χώρας.

Παράγραφος 118

Για το ζήτημα των δηλώσεων και των λόγων που αφορούν θρησκευτικό μίσος:

α.20 διεθνούς συμφώνου για ατομικά και πολιτικά δικαιώματα: η ελευθερία λόγου δεν μπορεί να χρησιμεύει για να δικαιολογεί μια έλλειψη δράσεως απέναντι σε άτομα που κάνουν τέτοιες δηλώσεις. Η ελευθερία της έκφρασης περιορίζεται από το ά. 20 και το α. 5

Παράγραφος 119

- Η κυβέρνηση πρέπει να προσέξει το γεγονός ότι κανένας δε θα πρέπει να χρησιμοποιεί μια πολιτική πλατφόρμα για να διαδίδει μηνύματα θρησκευτικής μισαλλοδοξίας
- Αν αυτό συμβεί, οι εθνικές αρχές θα πρέπει να επικαλούνται τις διαδικασίες που θεσπίζονται από το νόμο, για να αίρουν την ασυλία των ατόμων που βρίσκονται πίσω από μια τέτοια συμπεριφορά.

Παράγραφος 120

- Η ελευθερία λόγου δεν επιτρέπει στον Τύπο να εκπέμπει μηνύματα τα οποία θα μπορούσαν να συνιστούν παρακίνηση στο θρησκευτικό μίσος. Χρησιμοποιούμενος εσφαλμένα ή /και για παράνομους σκοπούς, ο Τύπος μπορεί να είναι ένας ειδικός παράγοντας μισαλλοδοξίας, θρησκευτικής και άλλης.
- Οι αρχές πρέπει να αντιμετωπίσουν με αυστηρότητα, με βάση το α. 20 του διεθνούς συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, και να λάβουν την κατάλληλη δράση για τη δίωξη οποιουδήποτε διαπράττει ποινικό έγκλημα αυτού του είδους.

Παράγραφος 121

- Υπάρχει ανησυχία για συμβάντα που σχετίζονται με μισαλλοδοξία και θρησκευτική βία στα σχολεία . Τονίζεται ότι, σε ζητήματα της αρχής της ελευθερίας της θρησκείας ή κοσμοθεωρίας των ανηλίκων, οι αρμόδιες αρχές δε θα πρέπει να περιορίζονται να παρεμβαίνουν μόνο όταν υπάρχει σοβαρή φυσική βία.
- Μια ολόκληρη σειρά δράσεων, εν πρώτοις απλών ή όχι άμεσα τιμωρητικών δυνάμει του ποινικού δικαίου, μπορούν να ανάγονται σε ουσιώδη παραβίαση για την ελευθερία θρησκείας ή πεποίθησης και θα έπρεπε ως τέτοια να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη από τις αρχές.

Παράγραφος 122

- Εκφράζεται ανησυχία για μηνύματα στα σχολικά βιβλία, που παράγονται κάτω από την άμεση ευθύνη της κυβέρνησης, η οποία σαφώς δεν λαμβάνει υπόψη όσο πρέπει τη θρησκευτική ανοχή και ωθεί τους αναγνώστες να απορρίψουν οποιονδήποτε ισχυρίζεται ότι είναι μέρος μιας μη παραδοσιακής θρησκευτικής μειονότητας, χαρακτηρίζοντας τα ως σχέτες.
- Καλεί τις αρχές να αναλάβουν δράση για την αφαίρεση των εν λόγω αποσπασμάτων από τα σχολικά βιβλία, όσο το δυνατόν γρηγορότερα, αλλιώς να αποσύρουν και να τα αντικαταστήσουν με άλλα που δε θα περιέχουν παρακινήσεις στη θρησκευτική μισαλλοδοξία.

Παράγραφος 123

- Υπογραμμίζεται ότι η θρησκευτική ανοχή μπορεί να αποκτηθεί μόνο αν οι άνθρωποι μάθουν από τα μικρά τους χρόνια για την ύπαρξη και τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των άλλων θρησκευτικών κοινοτήτων. Οι περισσότερες καταστάσεις θρησκευτικής μισαλλοδοξίας προκύπτουν από τέτοια άγνοια
- Ο ειδικός εισηγητής παραπέμπει στο τελικό κείμενο της διεθνούς συμβουλευτικής διάσκεψης για τη σχολική εκπαίδευση σε σχέση με την ελευθερία θρησκείας και κοσμοθεωρίας : ανοχή και μη διακρίσεις, που διεξήχθη στη Μαδρίτη στις 23-25/11/2001 και συνιστά στη κυβέρνηση να θέσει σε εφαρμογή όλες τις συστάσεις που περιέχονται εκεί.

Σύνοψη

- Ο ειδικός εισηγητής είναι αυστηρός προς τη γεωργιανή κυβέρνηση (του 2003 οπότε και συντάσσεται η έκθεση), καθώς θεωρεί ότι ανέχεται τη θρησκευτική μισαλλοδοξία
- Κυριότερα προβλήματα:
 1. Υπόθεση Mkalavishvili: υπεύθυνος για διαταράξεις θρησκευτικών συναθροίσεων μαρτύρων του Ιεχωβά και απειλές προς δικαστές, μάρτυρες κτλ. Απαιτείται η κυβέρνηση να διασφαλίσει την ανεξάρτητη λειτουργία της δικαιοσύνης.
 2. Προστασία στις θρησκευτικές μειονότητες.
 3. Φόβος για περιοριστική εφαρμογή του ειδικού νόμου για τα θρησκευόμενα που μπορεί να οδηγήσει στο αντίθετο από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

Βιβλιογραφία

1. Έκθεση του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τη θρησκευτική ελευθερία για την Γεωργία
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Basil_Mkalavishvili
3. Τελικό κείμενο της διεθνούς συμβουλευτικής διάσκεψης για τη σχολική εκπαίδευση σε σχέση με την ελευθερία θρησκείας και κοσμοθεωρίας : ανοχή και μη διακρίσεις, που διεξήχθη στη Μαδρίτη στις 23-25/11/2001
4. Διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Γιώργος Μαριάς
Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

